

LINDA JANSMA

VRIJ SPEL

ALS HAAR VADER EEN ZEVENTIEN-
JARIGE JONGEN DOODSCHIET, KOMT
EMMA'S LEVEN IN GEVAAR

DE CRIME COMPAGNIE

LINDA JANSMA

VRIJ SPEL

ALS HAAR VADER EEN ZEVENTIEN-
JARIGE JONGEN DOODSCHIELT, KOMT
EMMA'S LEVEN IN GEVAAR

DE CRIME COMPAGNIE

LINDA JANSMA

Vrij spel

© 2014 Linda Jansma
Omslagontwerp Alexandra de Vries, Studio 100%,
www.studio100procent.nl
Verzorging ePub Michiel Niesen, ZetProducties, Haarlem
Foto omslag © Yolande De Kort / Trevillion Images
Foto auteur Vicky Keulen, Photogravics.nl

ISBN 9789461092038
NUR 332

Meer informatie over De Crime Compagnie op
www.crimecompagnie.nl

DIT VERHAAL IS FICTIEF. NOCH DE PERSONAGES, NOCH HUN
HANDELWIJZEN ZIJN GERELATEERD AAN BESTAANDE PERSONEN OF
SITUATIES.

‘Where there is anger, there is always pain underneath.’

~ ECKHART TOLLE

Proloog - Utrecht, Station Overvecht

15 oktober, 06.35 uur

Nog voordat de wagen stilstaat, heeft hij het portier al opengegooid. Het blikkerige geluid van Menno's stem die zojuist door de mobilofoon klonk, galmt nog na in zijn oren. Station Utrecht Overvecht, een gewapende jongen heeft een man bedreigd.

Hij werpt een blik over zijn schouder naar zijn collega Tom die hem op de voet volgt door de gestaag vallende regen. Ze lopen snel door het tunneltje onder het spoor door, in de richting van de trappen naar het perron. Een NS-medewerker wacht hen halverwege op en wijst naar boven.

'Perron twee,' fluistert hij. 'Zwarte jas, groen petje.'

Groen petje.

Hij weet meteen wat dat betekent: dat ze verdomde voorzichtig moeten zijn. Hij opent de sluiting van zijn holster en trekt zijn wapen tevoorschijn. De Walther P99Q, die afgelopen zomer hun vertrouwde P5 heeft vervangen, voelt koel aan in zijn klamme hand. Hij gebaart naar de NS-medewerker dat hij de trap moet aflopen.

'Voorzichtig, Nick,' fluistert Tom, die zijn wapen ook recht voor zich uit richt.

Hij knikt en schouder aan schouder betreden ze behoedzaam het zwak verlichte perron. In de verte doorklieft een bliksemschicht de donkere lucht, maar er volgt geen donderslag. Regen tikt zacht op de overkapping; damp stijgt op boven de rails die daardoor niet te zien zijn en ook het perron aan de andere kant onzichtbaar maakt.

Van rechts nadert een man die zich op afstand bekendmaakt als rechercheur en die bij het zien van de gewapende agenten meteen naar zijn holster grijpt.

'Links,' zegt de rechercheur kort, waarop hij en Tom direct de andere kant op draaien. En daar zien ze hem staan, op een afstand

van amper tien meter. Hij lijkt jong, maar hoe jong is moeilijk te zien aan de brede rug die naar hen toegekeerd is. Op zijn hoofd draagt hij een legergroen petje. Achterstevoren. Een *Saint*-petje. Iedereen in Overvecht kent die dingen. Evenals de zwarte jassen. De kleuren waaraan ze herkenbaar zijn: zwart en legergroen. Blijkbaar heeft de jongen de naderende agenten niet in de gaten. Twee mannen met een aktetas in de ene en een bekertje koffie in de andere hand zien hen wel. Ze duiken opzij, hun ogen groot; een vrouw met een kleine trolley en een mobiel tegen haar oor gedrukt ziet hen vluchten. Haar mond blijft openstaan, twee, drie tellen staart ze naar de wapens. De rechercheur maakt een armbeweging naar haar, waarna ook zij zich uit de voeten maakt.

‘Laat je handen zien!’ roept Tom.

De jongen verroert zich niet.

‘Omdraaien!’

Even gebeurt er niets, maar dan keert de jongen zich toch om. Langzaam, met zijn handen diep in zijn zakken gestoken. Logisch, schiet het door Nick heen. Het is nog vroeg en verrekte koud. In de verte flitst het weer. Nog even en het onweer zal losbarsten.

‘Laat je handen zien!’ roept Tom voor de tweede keer.

Weer verroert de jongen zich niet, kijkt naar hen met ogen vol haat, priemend en koud, en dan ineens ziet Nick het. Die jongen... dat is...

Beelden van zijn dochter schieten door zijn hoofd en even staat hij als bevroren op het perron. Dan trekt de jongen zijn handen uit zijn zakken, draait zich om en zet het op een lopen.

‘Staan blijven!’ roept de rechercheur, op hetzelfde moment dat ze alle drie tegelijk de achtervolging inzetten. Maar de jongen rent door. Waar hij naartoe wil is niet duidelijk, hij kan geen kant op: het perron eindigt over tientallen meters. Blijkbaar maakt het de jongen niets uit; hij sprint onder de overkapping vandaan, de donkerte in.

Vlak naast het wachthokje houdt hij in, steekt zijn hand terug in zijn jaszak, lijkt iets te zoeken. Zijn blik schiet naar de mistige

grasstrook tussen het spoor aan het einde van het perron, alsof hij zijn kans inschat om daar in het donker te kunnen verdwijnen.

‘Blijf staan!’ schreeuwt Tom hem toe. ‘Handen waar we ze kunnen zien!’

De jongen rent door, zijn hand nog steeds in zijn jaszak. Aan het eind van het perron blijft hij plotseling staan, draait zich vrijwel meteen om, terwijl hij met een ruk zijn hand tevoorschijn trekt.

Nick voelt de schok die door zijn lichaam gaat.

Een wapen!

Even aarzelt hij, maar dan richt hij razendsnel zijn Walther recht voor zich uit en haalt de trekker over. Een oorverdovende knal weerkaatst tegen het plexiglas van de stationsoverkapping. Een ijl rookwolkje kringelt omhoog uit de loop van zijn wapen. De hemel licht op, gevolgd door een zacht gerommel. En dan is er de stilte.

Deel 1

‘Waar geen gerechtigheid is, is geen vrijheid, en waar geen vrijheid is, is geen gerechtigheid.’

~ JOHANN GOTTFRIED SEUME

1 - Gwen

12 oktober, 03.45 uur

Het gegil wekte me uit een diepe slaap. Heel even vroeg ik me af of ik soms gedroomd had, maar nieuw geschreeuw maakte me duidelijk dat dat niet het geval was.

Emma.

Ze had weer een nachtmerrie. De zoveelste op rij. Voor de derde keer klonk er gegil, en nu liet ik me snel uit bed glijden en liep haastig naar Emma's slaapkamer. Ze was nog niet wakker toen ik het licht aanknipte. Ik zag het aan haar gesloten ogen. Met haar armen maaide ze wild om zich heen, en haar hoofd schudde van links naar rechts over het kussen.

'Emma,' fluisterde ik, terwijl ik naar haar bed liep en haar armen beetpakte.

Ze leek me niet te horen, gilde – nee, krijste – nogmaals en probeerde zich los te trekken uit mijn greep.

'Emma, wakker worden meisje,' zei ik nu luid. Haar hoofd gooide ze nog woester heen en weer. Ze trapte ongecontroleerd met haar benen, rukte zo hard met haar armen dat ik haar met moeite kon vasthouden.

Ik ging op haar bed zitten, uit alle macht proberend haar rustig te krijgen. Ze schreeuwde weer, kort, hoog, en leek zich toen ineens over te geven. Een zacht 'nee, nee, nee,' kwam over haar lippen, gevolgd door een jammerend 'laat me los'.

'Lieverd,' fluisterde ik. 'Het is goed. Het was maar een droom.'

Haar ogen schoten open, pupillen groot van angst. Tranen liepen over haar wangen. 'Mam?'

'Alles is goed,' herhaalde ik zacht.

Ze vloog overeind en sloot haar armen als een bankschroef om mijn nek. 'Hij... hij was...' begon ze, maar ik brak haar af met een

zacht 'stt'.

Hij was er weer.

De zin die ze altijd zei als ze weer een nachtmerrie had gehad. *Hij*. De jongen, de klootzak die haar leven verwoest had. Ik wreef troostend over haar schokkende schouders en vroeg me voor de zoveelste keer af wanneer die beelden in haar hoofd eindelijk eens zouden vervagen. Of was ik te naïef en zou zijn beeld haarscherp in haar gedachten blijven, hoe oud ze ook werd? Dat idee deed me pijn. Emma was nog zo jong, net zestien geworden. Zou ze de angst die nu nog zo vers was tot haar dood met zich mee moeten dragen?

'Mam?'

Zonder Emma los te laten keek ik opzij. In de deuropening stond Jari. Eigenlijk heette ze Marianne, maar omdat Emma als kleuter de letter m nooit goed had kunnen uitspreken en haar altijd Jarianne noemde, was het Jari geworden. En gebleven. Ze was het evenbeeld van Emma, donkere krullen tot op de schouders, grijze ogen en een vrij slank figuurtje, maar dan drie jaar jonger. Ze gaapte hartgrondig en wreef met haar vuisten in haar nog slaperige ogen. Ik was de hemel te rijk geweest toen zij geboren werd. Twee dochters. Iets mooiers had ik me niet kunnen wensen. En ook Nick, met wie ik toen ruim vijf jaar getrouwd was, had niet trotser kunnen zijn.

Zwijgend stak ik mijn hand uit naar Jari, die meteen naar ons toe kwam lopen. Ik sloeg mijn arm om haar heen en trok haar tegen Emma en mij aan.

'Weer een nachtmerrie?' vroeg Jari zacht.

Emma zei niets. Het snikken werd minder en ik voelde hoe de spanning uit haar lichaam trok. Het was weer over. Voorbij. Het ellendige was alleen dat het weer terug zou komen. Morgen, overmorgen. Volgende week. Steeds beleefde ze die verschrikkelijke uren opnieuw en daar kon ik, noch Nick, noch die psychotherapeut die ze wekelijks bezocht ook maar iets aan veranderen.

‘Het komt wel goed,’ fluisterde ik, maar ik wist diep vanbinnen dat dat waarschijnlijk een leugen was.

09.15 uur

Hij was moe. Ik zag het aan zijn gezicht. Waarschijnlijk was zijn nachtdienst weer niet al te rustig verlopen. Ik had weleens geopperd dat hij er met het ouder worden slechter tegen leek te kunnen. Hij mocht dan nog wel niet zo oud zijn, eenenveertig, drie jaar ouder dan ik, toch had ik gemerkt dat die wisseldiensten hem niet in de koude kleren gingen zitten. Maar als ik dat tegen hem zei dan kreeg ik stevast te horen dat ik niet moest zeuren, dat hij nog elke dag – en elke nacht – met plezier naar zijn werk ging en ik ook niet moest vergeten dat de criminaliteit steeds verder toenam en hij en zijn collega’s bij de Utrechtse politie onder steeds meer druk kwamen te staan. Dat wist ik natuurlijk ook wel, maar toch. Het kwam steeds minder vaak voor dat we spontaan iets met het gezin ondernamen, wat vroeger toch regelmatig gebeurde. Nu was hij vaak te moe. Of had hij gewoon geen zin.

‘Drukke dienst?’ vroeg ik, terwijl ik een kop koffie voor hem op de tafel zette.

Hij haalde zijn schouders op. ‘Gaat wel.’

Standaard antwoord. Het betekende zo ongeveer dat het de moeite van het vertellen niet waard was. Ik vroeg dus niet verder. Als er iets belangrijks was gebeurd, dan kwam hij er vanzelf wel mee. Ik zette de ontbijtspullen van de meiden in de vaatwasser en sloot de klep.

‘Het was koud,’ zei hij ineens. Het klonk alsof hij het zei om iets te zeggen te hebben. ‘En het regende aan een stuk door.’

Ik keek naar het keukenraam waar de regen nu in vlagen tegenaan kletterde, en glimlachte om de overbodige informatie.

‘En toen was er ook nog een overval op een nachtwinkel,’ ging hij verder. ‘Stonden we daar, in de stromende regen. Je had Tom

moeten horen.'

Ik grinnikte. Als er iemand een hekel had aan water – en aan regen in het bijzonder – dan was het Nicks partner wel.

'Constant klagen: "Wat een shitzooi, man, wat een shitzooi".' Hij keek op, met die grijns op zijn gezicht die me ooit zo in hem had aangetrokken en die me nog steeds knock-out kon slaan. Na al die jaren dat we nu al samen waren, was ik nog steeds gek op hem. Zó gek dat ik elke dag weer de angst voelde om hem kwijt te raken als hij naar zijn werk ging. Het was geen veilige plek waar hij als hoofdagent op straat liep. Overvecht was één van de probleemwijken in Utrecht. Misdaad was er aan de orde van de dag. Dat bleek nu ook wel weer met die overval. Het was niet de eerste en zou ook zeker niet de laatste zijn. Het was een kwestie van tijd voordat Nick en Tom er een keer middenin terecht zouden komen. En het was die – misschien ongegronde en volledig hypothetische – prognose die me de meeste angst aanjoeg.

'Waren er gewonden?' vroeg ik, om mijn eigen gedachten een halt toe te roepen.

'De eigenaar is in zijn been geschoten. Hij dacht die twee jongens wel aan te kunnen, dat degene met het wapen toch niet zou schieten.' Hij schudde zijn hoofd. 'Dat ze niet doorhebben dat er met die gasten niet te spotten valt.'

'Ze verdedigen wel hun eigendommen, Nick,' zei ik. Ik pakte mijn beker koffie van het aanrecht en ging tegenover hem zitten. 'Hebben jullie de daders?'

Hij schudde zijn hoofd.

'Is er een vermoeden?'

Zijn blik zei me voldoende. *Almighty Saints*. Een criminele groepering die voor zo'n tachtig procent van de overlast in de wijk zorgde. Een *gang*, zoals ze in de volksmond genoemd werden, bestaande uit voornamelijk minderjarige jongens en een enkel meisje. Ze werden aangevoerd door een stel doorgewinterde criminelen, die zelf als jonge jongens gerekruteerd waren en de groep sindsdien nooit meer verlaten hadden, maar in plaats

daarvan steeds verder uitbreidden. Iedereen in Overvecht wist wie ze waren. Je kon ook moeilijk om hen heen. Als een jongen een zwart jack en een legergroen petje of bandana droeg, dan kon je er donder op zeggen dat het een Saint was. En daarmee kon je – zoals Nick al had gezegd – beter niet spotten.

‘Als ze maar eens beseften dat hun eigendommen stukken minder waard zijn dan hun leven,’ ging Nick verder. ‘Vandaag of morgen valt er wéér een dode. Net als vorig jaar. Die jongen bij de supermarkt. Het is gewoon niet verstandig om als burger tegen hen in te gaan. Geef ze hun zin, dan heb je de grootste kans dat je het er levend vanaf brengt.’ Hij nam een slok van zijn koffie en wreef met zijn vrije hand door zijn donkere krullen. ‘Maar ja, dat kan ik net zo goed tegen die bomen daarbuiten zeggen. Die reageren precies hetzelfde. Niet, dus.’

Ik weerhield me ervan te zeggen wat ik wilde: dat de winkeliers in Overvecht zich zouden blijven verzetten tegen snotapen die hun eigendommen roofden. Ook al waren die snotapen in veel gevallen gewapend en levensgevaarlijk, en veranderden ze bij de minste tegenstand in criminelen zonder mededogen. Ik dacht aan Emma, de angstige dromen, de paniekaanvallen.

‘Denk jij in de eerste plaats maar om jezelf,’ zei ik zacht. ‘Ik moet er niet aan denken dat die gasten hun woede op jou of je collega’s gaan richten.’

‘Dat doen ze toch al, Gwen. Ze deinzen nergens voor terug, óók niet voor de politie.’

Ik reageerde niet, omdat ik wist dat hij gelijk had, en zwijgend nam ik nog een slokje van mijn koffie. Na een poosje ademde ik diep in en zei: ‘Emma was weer helemaal van slag vannacht.’

‘Weer een nachtmerrie?’

Ik knikte.

‘Verdomme,’ mompelde hij.

‘Het is de derde keer al deze week.’

Nick boog zijn hoofd en staarde in zijn nog halfvolle beker koffie. Ik wist dat hij zichzelf de schuld gaf van wat er met Emma

gebeurd was. Hij had er moeten zijn voor haar, zei hij steeds. Had haar moeten beschermen tegen het geweld waarvan hij wist dat het op straat altijd aanwezig was. En hoe vaak ik ook tegen hem zei dat Emma geen klein meisje meer was dat je kon verbieden om naar buiten te gaan, het leek niet tot hem door te dringen. Emma en Jari waren zijn meisjes. Wie aan hen kwam, kwam aan hem. Maar die keer had hij niet kunnen voorkomen dat zijn oudste dochter werkelijk kwaad werd gedaan. En dat knaagde aan hem.

‘Wanneer moet ze weer naar die dokter, eh... hoe heet ze ook weer?’

‘Lydia?’

‘Ja, die ja. Ik vraag me af of dat allemaal wel zin heeft. Volgens mij helpt het geen fluit.’

‘Emma praat er tenminste met Lydia over,’ zei ik. ‘Dat heeft ze met ons nog niet gedaan.’

Nick bromde iets wat ik niet kon verstaan.

‘Wat?’ vroeg ik geërgerd. Zijn gemompel als hij het ergens niet mee eens was, kon me mateloos irriteren.

Hij keek op. ‘Zou jij er met je ouders over praten?’

Daar had hij een punt.

‘Misschien niet,’ gaf ik toe. ‘Maar het feit dat ze erover prát is al goed, al is het dan niet tegen ons. Zo kropt ze het niet op.’

Nick gaf geen antwoord en aan zijn ogen kon ik zien dat hij dat lulkoek vond. En daar kon ik hem geen ongelijk in geven. Ik zei dat allemaal wel zo overtuigend, maar het waren ook alleen maar de woorden van Lydia die ik herhaalde. Natuurlijk kropte Emma het nog steeds op. Of althans een gedeelte ervan, want van het meeste wat er gebeurd was herinnerde ze zich niets. En dat was logisch. Wat zij had meegemaakt was zo gruwelijk dat ze het, al zou ze het zich herinneren, waarschijnlijk nooit in woorden zou kunnen uitdrukken. Ze kon het alleen maar steeds opnieuw beleven. In de nachtmerries die haar waarschijnlijk nog een hele poos zouden blijven achtervolgen en waarvan ze als ze wakker werd alleen maar één ding herinnerde: zijn gezicht.

‘Wat moeten we anders, Nick?’ vroeg ik uiteindelijk. ‘We kunnen ook niet toekijken hoe ze steeds dieper wegzakt.’

Nog steeds zweeg hij, maar aan zijn houding zag ik dat hij ook geen andere oplossing wist. We hadden het er al zo vaak over gehad, avondenlang hadden we erover gesproken, maar nog nooit hadden we iets kunnen verzinnen wat ons de oude Emma zou kunnen teruggeven.

Na een poosje keek hij op en zei: ‘Ik weet het niet, Gwen. Maar ik weet wel wat ik doe als ik hém ooit in mijn handen krijg.’ Hij balde zijn vuisten, kneep zijn ogen tot spleetjes en vervolgde: ‘Dan maak ik hem af.’

2 - 10.30 uur

De regen kwam nog steeds met bakken tegelijk naar beneden, toen ik mijn auto verliet en haastig met mijn paraplu boven mijn hoofd de straat overstak. Met snelle passen liep ik de voortuin door en zag dat Monique, mijn beste vriendin, de deur al voor me opentrok.

‘Het plentst verdorie nog harder dan vanmorgen,’ zei ik, terwijl ik mijn paraplu uitschudde.

‘En het houdt voorlopig niet op,’ vulde Monique aan. Ze liep door het smalle gangetje naar de woonkamer en nadat ik mijn jas aan de kapstok had gehangen, volgde ik haar. Mijn neus ving de geur op van verse muntthee – waar Monique zo ongeveer aan verslaafd was – en eigenlijk had ik daar ook wel trek in.

‘Thee?’ klonk het, alsof ze precies wist wat ik dacht.

‘Het liefst een grote beker,’ zei ik, terwijl ik me op de bank liet neervallen.

Er klonk gerinkel van glaswerk in de keuken, gevolgd door een zachte vloek, waardoor ik moest grinniken. Erg georganiseerd was Monique niet. Nooit geweest ook. Het was één van de dingen geweest waar Tom zich altijd mateloos aan geërgerd had. Samen met een heleboel andere wrijvingen had dat een belangrijke reden gevormd voor hun scheiding, nu twee jaar geleden. Wat echter niet

betekende dat ze elkaar maar zelden zagen. Behalve de kinderen, zoon Elias van bijna achttien en dochter Amanda van veertien, bestond er ook nog de link tussen Monique en mij, al jaren vriendinnen, en Tom en Nick, al jaren partners bij de Utrechtse politie. Ze zagen elkaar dus regelmatig en soms had ik het idee dat ze nu meer met elkaar spraken dan voor hun scheiding.

‘Je ziet eruit alsof je onder een brug hebt geslapen,’ merkte ik op toen Monique met een beker tussen haar handen geklemd tegenover me ging zitten.

‘Zo’n gevoel heb ik ook,’ reageerde ze. ‘Ik heb de halve nacht op Elias liggen wachten.’

Ik trok mijn wenkbrauwen op en staarde naar haar over de rand van mijn beker.

‘Hij zou rond twee uur thuis zijn, had hij gezegd, maar om halfvier was hij er nog niet.’ Ze kneep met duim en wijsvinger van haar vrije hand in haar ooghoeken. ‘Had jij niet de zenuwen dan?’

‘Ik?’ vroeg ik. ‘Waarom?’

Nu was het Monique die verbaasd keek. ‘Was Emma dan niet laat thuis?’

‘Emma? Die is de deur helemaal niet uit geweest. Sinds ze... nou ja, je-weet-wel... Ze durft nog steeds niet goed de straat op. Helemaal als het donker is.’ De sterke damp van de muntthee bezorgde me een loopneus en ik snuifte. Pas toen besepte ik eigenlijk wat Monique bedoelde. Ik liet mijn beker zakken en zei: ‘Hoezo? Heeft Elias gezegd dat hij met Emma op stap was?’

Ze knikte. ‘Vlak voordat hij wegging. Ze zouden een filmpje pakken en daarna nog wat drinken. En je weet wat dat bij hen betekent. Ik dacht dat ze gewoon naar Filemon waren, met wat vrienden of zo.’

‘Dan heeft hij je wat wijsgemaakt. Emma was thuis. Ze had weer een rotnacht. Ze was helemaal overstuur.’

Monique ging niet op mijn opmerking in, maar wierp me een bedachtzame blik toe. ‘En vorige week?’ vroeg ze. ‘Zaterdag? Was Emma toen wel uit?’

Ik schudde mijn hoofd. 'Ik zei net al dat ze de deur amper nog uit gaat. Dat weet je toch? Ik zou een gat in de lucht springen als ze weer eens met Elias op stap ging. Al zou ik elke minuut die ze weg was in de zenuwen zitten,' vulde ik zacht aan.

'Ik had het kunnen weten,' mompelde Monique, terwijl ze haar beker hard op de tafel zette. 'Ik vond het al zo vreemd dat Emma ineens weer elke week met hem meeging.'

'Elke week?' vroeg ik.

'Ja, toch zéker al een week of vier.'

'Je bedoelt,' begon ik, mijn woorden zorgvuldig kiezend, 'dat Elias al een aantal weken beweert dat hij met Emma op stap gaat?'

Ze antwoordde niet, waaruit ik opmaakte dat dat inderdaad zo was.

'Maar als je dat zo vreemd vond, waarom heb je me dan niets gevraagd?' wilde ik weten.

'Ach.' Ze haalde haar schouders op. 'In eerste instantie vond ik het vreemd, maar later vond ik het alleen maar fijn. Voor haar. Voor jou. Het betekende dat ze weer wat opkrabbelde, nietwaar? Vroeger gingen ze altijd samen met vrienden op stap en dan spraken we daar toch ook niet over?'

'Nee, maar toch. Ik bedoel...'

'Ik ga hem meteen eens even aan de tand voelen,' onderbrak ze me. Ze stond resoluut op en beende om de tafel heen. Ik kon haar nog net bij haar arm pakken en terugtrekken.

'Laat hem nou eerst maar even uitslapen,' raadde ik aan. 'Als je hem nu wakker maakt is er geen land met hem te bezeilen.'

'Ik wil weten waarom hij tegen me liegt, Gwen,' vitte ze. 'En wat hij dan wél allemaal uitspookt als hij hele nachten weg is.'

'Hij heeft er vast een goede reden voor,' zei ik sussend. 'En je bereikt meer als je hem daar rustig over benadert. Als het antwoord je niet zint, kun je altijd nog kwaad worden.'

Met een boze frons trok ze haar arm los, maar liep na een korte blik op de hal en de trap toch terug naar de bank.

‘Waarom heb je vannacht eigenlijk niet gebeld, als je dacht dat Emma bij hem was?’ vroeg ik na een poosje.

‘Dat wilde ik net doen toen hij thuiskwam,’ zei ze. ‘Om tien over halfvier, godbetert.’

‘Heb je hem toen nog gesproken?’

Ze snoof. ‘Voor zover je dat zo kunt noemen. Ik ben mijn bed uit gegaan en heb hem gevraagd waar hij zo laat vandaan kwam. Het enige wat hij zei was “jeez, niet nu, oké?” En toen ging hij zijn kamer in en gooide de deur voor mijn neus dicht.’

Ik wilde glimlachen, zeggen dat dat normaal pubergedrag was, maar deed het niet. Ik wist dat Monique het niet gemakkelijk had met Elias. Vooral niet nadat Tom was weggegaan. Het leek wel of de jongen dat als excuus had aangegrepen om iedereen, en dan voornamelijk zijn moeder, tegen de haren in te strijken en alleen nog maar te doen wat hij zelf wilde. Ook op school ging het niet goed. Vorig jaar was hij gezakt voor zijn eindexamen havo, en hij leek zich niet in te spannen om het dit jaar wél te halen. Diverse mensen hadden al gesprekken met hem gevoerd, zijn mentor op school, Monique, Tom, zelfs Nick had het al eens geprobeerd, maar niemand leek tot hem door te dringen. Behalve Emma. Op haar was hij dol. Voor haar deed hij alles. Maar hoe leuk ze het vroeger ook samen hadden, sinds die avond in februari, nu acht maanden geleden, was dat helemaal in rook opgegaan. Het lag niet aan Elias, dat vooropgesteld. Nee, het lag volledig aan Emma. Ze vertrouwde niemand meer. Zelfs Elias niet. Ze hield de boot af, verzon elke keer smoesjes om de deur niet uit te hoeven. En ik had het idee dat die ‘afwijzing’ Elias meer dwarszat dan wij allemaal vermoedden.

‘Hij zal wel met een stel vrienden op stap zijn geweest,’ vergoelijkte ik.

‘Dat kan hij dan toch gewoon zeggen?’

‘Monique, hij is geen kleuter meer. Vertrouw die jongen nou toch eens.’

Ze snoof. ‘Dus jij vindt het geen probleem dat hij zijn moeder voorliegt?’

‘Dat zeg ik niet.’ Ik zette mijn inmiddels lege beker op de tafel en schudde even kort mijn hoofd. ‘Hij hoort ook niet te liegen. Niet tegen jou, tegen niemand. Maar we weten allebei hoe jij kunt reageren, vooral nu je de directe back-up van Tom mist.’

Terwijl ik dat zei dacht ik aan Nick en ik moest er niet aan denken er helemaal alleen voor te staan met de meiden. Vooral niet met Emma. Nick en ik vingten elkaar op en steunden elkaar als het even wat minder ging. Niet dat Tom zijn handen van zijn kinderen had afgetrokken, maar hij was er niet altijd om samen met Monique de problemen aan te pakken.

‘Tom.’ Monique schudde haar hoofd. ‘Hij heeft al zo vaak met die jongen gepraat, maar het helpt geen zier.’ En met neergeslagen ogen: ‘Ik ben bang dat hij het verkeerde pad op gaat, Gwen. En ik kan er helemaal niets tegen doen.’

‘Natuurlijk gaat hij dat niet,’ wierp ik tegen. ‘Die jongen is bijna achttien, Monique. Hij zit in een moeilijke periode, staat op het punt volwassen te worden. Hij zoekt zijn eigen weg en daar kan jij hem niet meer bij helpen. Dat moet hij zelf doen. Wees er gewoon voor hem. Laat hem voelen dat hij altijd op jou kan terugvallen.’

Nu keek ze op. ‘Dus ik moet hem gewoon zijn gang laten gaan?’

‘Tot op zekere hoogte,’ zei ik. ‘Kijk, hij heeft tegen je gelogen over Emma. Hij moet weten dat dat niet kan. En ook crimineel of gewelddadig gedrag hoef je niet te pikken. Maar verder... laat hem het allemaal zelf uitzoeken.’

Ze reageerde niet meteen, maar uiteindelijk slaakte ze een diepe zucht. ‘Ik wilde dat hij nog acht jaar oud was, in plaats van achttien. Dan kon ik hem gewoon een tik voor zijn broek geven.’

Ik grinnikte. ‘Die tijd is voorbij, lieve Monique. Kleine kinderen worden groot.’

‘Helaas wel,’ zei ze zacht. Ze zweeg weer even, voordat ze opstond en onze bekers van tafel pakte. ‘Nog thee?’ Ze wachtte niet op antwoord maar verdween meteen naar de keuken, om vijf minuten later weer terug te komen met de twee – tot de rand toe – gevulde bekers.

‘Was het weer mis vannacht, met Emma?’ vroeg ze, toen ze op de bank was neergeploft.

Ik knikte. ‘Die nachtmerries blijven maar terugkeren.’

‘Wat een ellende,’ reageerde Monique. ‘Nou kan ik me er ook wel iets bij voorstellen. Een verkrachting is niet iets wat zo’n kind gemakkelijk verwerkt. Maar wat mij het meest frustreert is dat de daders nog steeds vrij rondlopen.’

‘Mij ook,’ zei ik zacht.

‘Wat zegt die therapeut erover?’ vroeg Monique.

Ik haalde mijn schouders op. ‘Dat het tijd nodig heeft.’

‘Duh,’ mompelde ze. ‘Lekker makkelijk.’

Dat was het zeker. Ik had natuurlijk geen flauw idee wat Lydia en Emma allemaal bespraken tijdens die wekelijkse sessies, maar ik moest bekennen dat ik er wel wat meer van had verwacht. Tot nu toe schreeuwde Emma ons nog steeds zo’n twee, drie keer per week wakker. Haar angst om – vooral in het donker – de straat op te gaan was in de loop van de tijd wel iets verminderd. Ze durfde weer alleen naar school, al ging ze het liefst samen met Jari, die sinds kort ook op de middelbare school zat. En dan waren er nog de zwemtrainingen. Ze wilde absoluut niet alleen naar het zwembad, Nick of ik moest met haar mee. Logisch, het was op de terugweg van het zwembad geweest dat ze haar te grazen hadden genomen. Ze zwom toen nog in De Kwakel, een bad dat slechts een paar blokken bij ons huis vandaan lag. Het had me verbaasd dat Emma daar überhaupt nog had willen zwemmen. Nou ja, eigenlijk niet echt. Emma zwom graag, was al sinds haar zesde regelmatig in het water te vinden. Sinds een paar jaar zwom ze wedstrijden, iets waar ze enorm veel plezier in had. Een halfjaar geleden was ze tot haar grote vreugde van het jeugdteam doorgestroomd naar het eerste damesteam. Daarmee wisselde ze gelukkig ook van locatie, omdat de trainingen van de A-selectie plaatsvonden in zwembad De Krommerijn, dat in een andere wijk lag. Voor Emma een hele opluchting. Nu hoefde ze niet meer langs de plek waar ze het liefst nooit meer zou komen.

‘Misschien moeten we gewoon nog wat geduld hebben,’ zei ik uiteindelijk.

‘Ja, maar hoe lang dan?’ vroeg Monique. ‘Ze gaat niet voor niets naar die psychotherapeut. Je mag toch wel enige verbetering zien, toch? Anders loopt ze voor Piet Snot elke week naar die... die...’

‘Lydia,’ vulde ik aan. ‘Het gaat ten opzichte van een halfjaar geleden al beter. Maar ja, die vreselijke dromen. We hebben het er zelfs over gehad om te verhuizen.’

‘Verhuizen?’ Monique staaarde me aan.

Ik knikte. ‘Weg uit die buurt. Naar de andere kant van Utrecht, of zo.’

‘En dat zou helpen, denk je?’ vroeg Monique.

‘Geen idee, Monique,’ zei ik zacht. ‘Maar we hebben gewoon alles al geprobeerd. Weg van de plek waar alles gebeurde zou een laatste optie zijn.’

‘Dan kun je beter helemaal uit Utrecht weggaan.’

Ja, dat zou misschien het beste zijn, maar dat zagen we geen van allen zitten. Nick niet vanwege zijn werk en de meiden niet vanwege school. Want ondanks alles wilde Emma het liefst hier blijven. Ze had haar vriendinnen, op school, bij het zwemmen, en dat vertrouwde wilde ze niet graag loslaten. En eerlijk gezegd bleef ik ook liever in Utrecht. Ik was hier geboren en getogen, had familie en vrienden hier wonen en moest er niet aan denken een uur of langer te moeten rijden om een kop koffie bij mijn ouders te gaan drinken. Of niet op zaterdagmiddag met Monique naar het centrum te kunnen gaan, zoals we vandaag ook weer van plan waren. Ik keek naar het raam, waar nog steeds de regen tegenaan sloeg. Hoewel we dat voor deze keer misschien maar voor gezien moesten houden.

‘We wachten eerst nog maar even af,’ zei ik. ‘Wie weet is er binnenkort een ommekeer.’

Monique glimlachte. ‘Ik hoop het zo voor jullie. Voor Emma. Die meid verdient dit allemaal niet.’

Nee, wie wel? Maar ik had geen zin om daarover te praten. Niet nu. Het leek toch al of elk gesprek dat ik de laatste maanden voerde bij Emma uitkwam. Oké, wat er gebeurd was bleef mijn gedachten ook constant beheersen, maar ik wilde niet dat anderen opgezadeld werden met mijn problemen. En dus maakte ik een gebaar naar het raam en zei: 'Ik denk dat we vandaag het winkelen maar moeten overslaan.'

Monique keek om en richtte haar blik vervolgens weer op mij. 'Strak plan. Nog thee?'

Ik schudde mijn hoofd. 'Ik ga maar naar huis. Ik heb nog genoeg te doen. Nick heeft nachtdienst, dus die ligt nu op bed. Een mooie kans voor mij om wat achterstallige klusjes aan te pakken.'

'Jij liever dan ik,' zei Monique.

Ik staarde de open keuken in, naar de stapel afwas die nog op het aanrecht stond. 'Stop jij die vieze zooi maar eens in je vaatwasser,' raadde ik haar aan.

'Dan moet hij eerst worden leeggehaald,' zei ze, terwijl ze me de hal in volgde. 'En dat is straks een mooi klusje voor een van de kinderen.'

'Zullen ze fijn vinden,' mompelde ik. Ik pakte mijn paraplu en trok de voordeur open.

'Tante Gwen...' klonk het achter ons.

Het was de stem van Elias, schor en slaperig. Hij stond halverwege de trap, in een verschoten jeans en op sokken. Zijn bovenlijf was bloot en zijn blonde haren staken alle kanten op. Net uit zijn bed gestapt, dat was duidelijk. En met grote haast, gezien zijn nog openstaande gulp. Ik zag Moniques ogen donker worden en besepte dat ze nog steeds boos was over de leugen die hij haar verteld had.

'Wat is er, jongen?' vroeg ik.

Hij wreef door zijn warrige hardos en kwam nog een paar treden naar beneden. 'Mijn feest vanavond. Denkt u dat Emma ook komt?'

Ik gaf niet meteen antwoord. Ik wist van het feest van Elias. Morgen werd hij achttien en hij wilde dat groots vieren met zijn vrienden. Zonder mam en pap natuurlijk, reden waarom Monique de hele avond bij haar ouders zou zijn. Maar of Emma ernaartoe zou gaan, dat wist ik niet. Ze had gezegd van wel, maar ze kon zomaar terugkrabbelen.

‘Ik heb geen idee, Elias,’ zei ik dus.

Zijn mondhoeken zakten omlaag en ik zag de teleurgestelde uitdrukking in zijn ogen.

‘Maar ik zal het haar nog wel even zeggen. Ze komt vast.’

Nu klaarde zijn gezicht een beetje op. ‘Iedereen komt. We zijn niet compleet zonder haar.’

Ik glimlachte. Niet compleet. Alsof er geen leven was buiten de groep. ‘Maak je nou maar geen zorgen,’ zei ik, alsof ik ervan overtuigd was dat Emma naar zijn feestje zou gaan. Maar diep vanbinnen vermoedde ik dat ze dat niet zou doen. Daar was ze te angstig voor geworden. Maar leg dat maar eens uit aan een puber van bijna achttien die zelf nergens bang voor is.

‘Zeg haar maar dat het kapot gezellig gaat worden,’ zei hij.

‘Doe ik.’ Ik pakte mijn paraplu, trok de voordeur open en stapte naar buiten. ‘Zie je later wel weer,’ zei ik tegen Monique.

‘Ja, tot later,’ reageerde ze. En nog voordat ze de voordeur achter me dichtdeed tegen Elias: ‘Jou wil ik eens eventjes spreken, jongeman!’

Grinnikend opende ik mijn paraplu en rende naar mijn auto.

3 - Luc

4 februari, 07.50 uur

Pastoor Luc Klijne was een lange, rijzige man en daar was hij trots op. Hij vond het prettig om een bepaalde status uit te stralen, niet omdat hij autoritair wilde zijn – verre van dat – maar omdat hij vond dat het bij zijn beroep paste. In zijn jeugd was hij vaak genoeg de *underdog* geweest en hij vond dat hij inmiddels wel wat respect verdiend had. Respect dat hij inmiddels van zijn gemeenschap in ruime mate ontving. En dat deed hem goed. Het was een bevestiging van zijn ambities die hij met hard werken en met moeite had weten waar te maken.

Na een laatste blik in de spiegel streek hij met zijn hand nog even wat plooiën in het hemd van zijn clergyman glad en schikte de collaar, die nu een beetje scheef stond. Hij moest er piekfijn uitzien als hij de deur uitstapte. Slonzigheid paste absoluut niet bij hem en bovendien dwong het net iets meer respect af bij de jeugdigen van Utrecht die het niet zo nauw namen met de wet. Hij besteedde toch wel een aardig deel van zijn tijd aan de zogenaamde gangs, die bijna dagelijks bij de bankjes verderop rondhingen. Niet dat hij enige invloed op hen kon uitoefenen, maar het deed hem goed dat toch te proberen. Daar was hij tenslotte pastoor voor.

Hij glimlachte tegen zijn eigen spiegelbeeld – donkere ogen, donker haar met onwillige slagen, gladgeschoren wangen, licht getinte huid die hij van zijn Mexicaanse moeder had geërfd – en draaide zich toen om. Het was maar goed dat niemand wist dat hij vroeger ook zo'n lieverdje niet was geweest. Van zijn negende tot zijn zeventiende had ook hij in een gang gezeten. Het was in die tijd de enige manier om je staande te houden in een wereld waar criminaliteit zo ongeveer aan de bomen rijpte en op je kop kon

vallen als je eronderdoor liep. Aansluiting bij een groep bood veiligheid en bescherming en gaf je het gevoel ergens bij te horen. Het maakte je sterker en drong het gemis van je eigen familie naar de achtergrond. De gang was je familie, daarop kon je terugvallen. Je *homies*, die kon je vertrouwen. Verder niemand. Zelfs je eigen pa en ma niet. Die instelling was hij zelfs nu nog niet kwijt. Hij vertrouwde niemand, behalve zichzelf. En God misschien.

Met lange, beheerste stappen liep hij even later langs de heg die voor de kerk langs liep. Eigenlijk had hij een jas aan moeten trekken, maar daar had hij een hekel aan. Hij droeg graag uit waar hij voor stond en een jas verborg niet alleen zijn kleding, maar ook het kruis dat hij op zijn borst had hangen. Het was vanuit de bisschoppenconferentie officieel niet eens toegestaan om een kruis te dragen, maar dat kon hem niet schelen. Hij deed het al jaren en er was nog nooit iemand geweest die er iets van had gezegd.

‘Pastoor Klijne!’

De stem kwam van links, en met zijn hand op het hek dat hij juist wilde openen, keek hij opzij. Hij glimlachte toen hij zag wie hem had geroepen.

‘Daniëlle,’ zei hij. ‘Jij bent vroeg.’

De jonge vrouw, niet veel ouder dan een jaar of vijfendertig, schudde haar kastanjebruine haren naar achteren, terwijl ze haar fiets de stoep op duwde. Hij kende haar al een paar jaar, maar hun contact had zich verdiept nadat ze enkele maanden geleden toegetreden was tot de pastoraatsgroep. En de eerlijkheid gebod hem te zeggen dat dat hem een groot plezier had gedaan. In tegenstelling tot de meeste leden van de groep was het een genot om naar Daniëlle te kijken. Ze had een prachtig figuur, een verfijnd gezicht met grote, bruine ogen en een lach waarop je alleen maar verliefd kon worden. Dat beseftte hij elke keer weer, al vanaf het eerste moment dat hij haar zag. Soms betrapte hij zichzelf erop dat hij zijn ogen niet van haar kon afhouden als ze op zondag de mis bijwoonde. Ze keek dan altijd zo naar hem, met die ernstige uitdrukking in haar ogen en dat lachje om haar lippen dat zijn

knieën week maakte. Op zulke momenten vervloekte hij het celibaat.

Hij schraapte zijn keel. 'Kan ik je ergens mee helpen?' vroeg hij. 'Ik wilde het nog even met u hebben over vrijdagmiddag,' antwoordde Daniëlle.

'Vrijdagmiddag?' herhaalde hij, zorgvuldig articulerend.

'Ja, als de kinderen komen voor de voorbereidingen van hun heilige communie in april,' legde ze uit. Ze glimlachte. 'Mijn nichtje Sarah is er ook bij.'

Hij dacht razendsnel na. Haar nichtje Sarah? Welke van de groep was dat ook alweer? Er zaten best veel kinderen in zijn parochie, veel meisjes vooral, en af en toe kon hij hen gewoon niet meer uit elkaar houden, vooral de kinderen die hun communie nog moesten doen. Natuurlijk, hij had zijn voorkeuren, al was dat niet echt zoals het hoorde. Als priester hoorde hij zijn schaaapjes allemaal even lief te hebben, maar in de praktijk werkte dat vaak niet zo. Hij was tenslotte ook maar een mens. Een mens met tekortkomingen als ieder ander. Zijn gedachten gingen naar de vijf kinderen die over een week of tien in hun witte pakjes en jurkjes vlak voor hem zouden staan en wist ineens weer wie ze bedoelde. Die kleine, met die blonde krullen. Zo'n snoesje.

'Ja ja, dat weet ik natuurlijk wel,' zei hij snel. 'Is er een probleem dan?'

'Alles verloopt prima,' benadrukte Daniëlle. 'Maar ik wil, gezien de indeling van het traject, graag nog wat puntjes met u doornemen.'

Nou, dat wilde hij ook wel. Hij liet zijn ogen een stukje omlaag glijden tot de plek waar de welving van haar borsten verborgen werd achter een modieus wit jack.

Vrijwel meteen schoot zijn blik weer omhoog, naar haar gezicht. Komaan. Hij moest zich beheersen. Hij was tenslotte priester. Háár priester. Dit hoorde niet. Hij moest afstand nemen. In elk geval voor nu. Hij schraapte zijn keel en richtte zijn ogen nu op die van haar. 'Zullen we, eh... voor ergens eind van de week iets afspreken?' vroeg

hij. 'Donderdagavond komt Carina ook langs. Zij helpt me met de kleintjes vlak voor de dienst. Misschien kunnen wij vrijdagochtend dan de puntjes op de i zetten?'

'Dat is goed,' zei ze. 'Hoe laat?'

Hij dacht even na. 'Is halfelf een optie?'

'Prima,' zei ze. Ze zweeg verder, knikte hem alleen nog maar even toe, voordat ze haar fiets omdraaide en twee tellen later wegreed via het fietspad langs de kerk. Hij keek haar na en merkte pas na enkele minuten dat hij nog steeds in de verte stond te staren. Snel draaide hij zich om en opende het hek naar de deuren van de kerk. Hij moest opschieten. Hij had nog een heleboel te doen.